

частин перевіряли готовність забезпечити протиповітряну оборону Києва, виявилися повна безпорадність і неспроможність «сталінських соколів». Винищувачі піднялися в повітря лише через 1,5 години після оголошення тривоги. З'ясувалося й таке: з 56 винищувачів 33 не мали належної кількості патронів, 18 вилетіли зовсім неозброєними, інші не мали боєприпасів. На сигнал тривоги не з'явилось майже 70% начальницького складу. Не кращою була ситуація в піхоті: бойова підготовка провадилася дерев'яними макетами гвинтівок та гранат, червоноармійці ніколи не бачили нових танків. Тим часом подібне «навчання» забирало не тільки весь день, а й частину ночі та зводилося до нескінченних походів-переходів, переважно бігом, маршів та кросів [2, с. 36].

Отже, непоправні людські втрати у вищих та середніх ешелонах військового командування Червоної Армії стали однією з головних причин поразок на початковому етапі війни.

Література:

1. Історія українського війська (1917-1995) / Упоряд. Я.Дашкевич. – Львів: Світ, 1996.
2. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.) / М. В. Коваль ; заг. ред. В. А. Смоля ; Ін-т історії України НАН України. – К.: Вид. дім «Альтернативи», 1999. – 336 с. – (Україна крізь віки ; т. 12).
3. Мельтюхов М.И. Репрессии в Красной Армии: итоги новейших исследований / М.И.Мельтюхов // Отечественная история. – 1997. – № 5.
4. Сіроченко Г.В. Політичні репресії 20-30-х років ХХ ст. на території України: історіографія питання / Г.В.Сіроченко // Український історичний журнал. – 2003. – № 5.
5. Табачник Д.В., Сидоренко О.І. За стандартними звинуваченнями / О.І.Сидоренко, Д.В.Табачник [Передм. В.Кузнецова]. – К.: Політвидав України, 1990.
6. Чалий С. 1937-1941: як укоськували Червону Армію і що з того вийшло / С.Чалий // Сучасність. – 2007. – №6.

Ковальова М.

(наук. кер. — ст. викл. Потапов О.М.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ПОНЯТТЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ

Сучасний період розвитку суспільства характеризується якісно новим станом, який визначається як процес глобалізації – всесвітній процес, що об'єднує національні утворення в єдину світову систему. Глобалізація передбачає зближення національних правових систем, створення єдиних правових стандартів, насамперед, у сфері захисту прав людини. На цьому

етапі розвитку та подальшій глобалізації світу, права, свободи та обов'язки людини і громадянина посідають основне за важливістю місце порівняно з іншими правовими явищами.

В умовах розвитку державності України як демократичної європейської країни ключове місце належить формуванню правової системи, в якій одним з основних елементів є права людини з позицій як внутрішньодержавного, так і загальносвітового значення. У зв'язку з цим актуальною проблемою є удосконалення законодавчої бази в напрямку розвитку та становлення інституту захисту прав людини як одного з основних пріоритетів правової держави. Якою б не була держава за своєю природою, який би режим не панував – права та свободи людини, її взаємодія з державою завжди мали практичне значення, оскільки без урахування цієї взаємодії неможливо було б встановити в суспільстві порядок, необхідний для пануючої еліти або для демократично обраних представників народу [1, с.16].

На думку М.Козюбри, права людини один із найважливіших соціальних і політико-правових інститутів, який об'єктивно є мірилом досягнень суспільства, показником рівня його цивілізованості. І це зрозуміло. Адже саме за допомогою цього інституту особистість долучається до матеріальних і духовних благ суспільства, до механізмів влади, законних форм волевиявлення і реалізації власних інтересів. Від рівня забезпеченості права залежить ступінь досконалості самої особистості, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека. «Людський вимір», врешті-решт, є пробним каменем і точкою відліку будь-яких перетворень, які здійснюються в суспільстві [2, с.24].

Найчастіше в українській юридичній науці права людини визначаються як «певні можливості людини, необхідні для її існування та розвитку у конкретно-історичних умовах, які об'єктивно зумовнюються досягнутим рівнем розвитку людства і мають бути загальними та рівними для всіх людей», «можливості вибору особою певної поведінки для забезпечення свого нормального існування і розвитку, закріплені в законах, інших правових актах держави і міжнародних документах, обумовлені рівнем економічного, соціального, духовного і культурного розвитку суспільства» [3, с.15], тобто права людини визначають через міру її можливої поведінки.

Ми поділяємо думку, висловлену П.Рабіновичем, про те, що права людини це певні можливості людини, які необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, об'єктивно визначаються досягнутим рівнем розвитку суспільства і забезпечені обов'язками інших суб'єктів.

Що ж до інших інтерпретацій цього поняття, у сучасній науковій літературі, зазначимо лише те, що вони можуть бути зведені у найзагальнішому вигляді до таких положень:

- права людини — це певним чином унормована її свобода;
- права людини — це певні її потреби чи інтереси;

права людини — це її вимоги про надання певних благ, адресовані суспільству, державі, законодавству;

права людини — це умови та блага (матеріальні та духовні), необхідні для нормального функціонування індивіда;

права людини — це певний вид, частина (форма існування, спосіб вияву) моралі [2].

Ми приєднуємось до тих науковців, які вважають основними правами людини універсально визнані цінності, закріплені міжнародними конвенціями та конституціями держав. Виходячи з розуміння прав як вимог, претензій, привілеїв та можливостей, на сучасному етапі права людини, на нашу думку, найдоцільніше сприймати як вимоги людей до своїх урядів для забезпечення своїх потреб та реалізації можливостей.

Література:

Васецький В. Забезпечення прав та свобод людини і громадянина в демократичному суспільстві (на прикладі удосконалення інституту юридичної відповідальності) / В. Васецький // Часопис Київського університету права. — 2009. — №2. — С.16-23.

Козюбра М. Права людини і верховенство права / М. Козюбра // Право України. — 2010. — №2. — С. 21-25.

3. Рабінович П. Основні права людини: поняття, класифікації, тенденції / П. Рабінович // Український часопис прав людини. — 1995. — №1. — С.14-22.

Сало В.

(наук. кер. — ст. викл. Потапов О.М.)

*студентка IV курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УРЯДОМ Е. БЛЕРА

На сучасному етапі розвитку незалежної демократичної Української держави ми часто зіштовхуємося зі складними реаліями: корупцією, безробіттям, непрофесійністю окремих чиновників тощо. Такі проблеми, характерні не лише для України, потребують вирішення передусім на рівні політичних реформ. Великобританія також зіштовхнулася із такими труднощами, шлях подолання яких був запропонований наприкінці ХХ століття урядом Е. Блера. Успішне здійснення соціальної політики лейбористами дало змогу стати Сполученому Королівству державою «розвинутої демократії» та повернути довіру народу до влади.

У 90-ті роки ХХ століття в Лейбористській партії Великобританії (ЛПВ) виникла течія, під назвою «новий лейборизм». Її представники ви-